

Krajna timoceană și ținuturile uskoce. Semnalind ofilirea genului și uneori chiar și stingerea lui în multe dintre aceste regiuni, anchetele lui Mathias Murko au subliniat nu numai conservarea vivacității epice în Muntenegru, ci și isvorul de vigoare epică ce a reprezentat pentru regiunile sîrbe de nord emigrarea muntenegreană.

Deci, făcînd parte înfățișerilor datorate evoluțiilor degenerescente, sub care este neîndoelnic că stau încă vechi și autentice realități, faptele și situațiile muntenegrene contemporane sînt mărturie pentru natura structurii originale a epicei sîrbe orale, așa cum sub barocul aventurilor lui *Don Quijote* se simte încă parfumul vieții cavalerești degenerate în epoca satirizată de Cervantes.

Sistematizîndu-și observațiile asupra activității epice muntenegrene Mathias Murko¹³⁷ conchide că poetica regiunii ține de realitatea imediată, ce crează cîntecul așa cum articolul de presă este determinat de realitățile și cerințele momentului social-politic.

Dacă unele din situațiile și faptele citate de cercetătorul ceh, — de pildă rosturile partinice active, prezente în anumite cîntece muntenegrene ori croate, — par să derive din degenerescența genului, dacă altele, — de pildă, poetizările la comandă și după tarif, — reprezintă evident vulgarizările unor practici ilustre, pe care le serveau și guslarii, deja citați, de la curtea lui Velju Petrović, ori a celorlalți voievozi ai răscoalelor sîrbe, în fond constatările sale, — raporturile fenomenului epic muntenegrean cu viața zilnică, — sînt confirmate istoric de concluziile lui Max Braun asupra transmisiunilor zilei kosoviene (15 iunie 1389).

Braun, analizînd izvoarele scrise ale evenimentelor kosoviene¹³⁸, constată că toate, chiar și cel dintîi izvor, e vorba de jurnalul de călătorie al diaconului rus Ignatie, redactat chiar în cursul lunii iunie 1389, — stau pe informații de natură poetică. Iată cum sună propriile sale concluzii:

«Dărilor de seamă din izvoare despre lupta dela Kosovo se află toate sub puternica inspirație a artei cîntecului epic, care trebuie să se fi înrudit de aproape cu cunoscutul cîntec vitejesc sîrbo-croat din timpurile mai recente. Am fost deci siliți să presupunem că balada a fost, în genere, forma obișnuită a dărei de seamă orale. Orice eveniment mai însemnat a fost probabil formulat și fixat numai decît într-un astfel de cîntec ce se răspîndea cu o repeziciune extraordinară»¹³⁹.

Istoricitatea epicii sîrbe este dovedită, atît de genetica sa imediată din evenimente și realități, cît și de evoluția sa formală și spirituală, sub presiunea forțelor sociale care au dominat diferitele epoci ale vieții sale. Ea a fost recunoscută de cărturarii trecutului care au utilizat-o consecvent ca pe un izvor istoric

¹³⁷ Op. cit., p. 27.

¹³⁸ Max Braun, op. cit., p. 61—117.

¹³⁹ Max Braun, op. cit., p. 120.